

ВОБРАЗ «НОВАЙ» ЖАНЧЫНЫ КІТАЯ Ў АПОВЕСЦІ ЧЖАН АЙЛІН «ПАЧУЦЦІ, РОЗУМ»

Д. А. ТРАКАЛА (Мінск, МДЛУ)

У артыкуле разглядаецца паняцце «новай» жанчыны Кітая на аснове твора Чжан Айлін «Пачуцці, розум». Выяўлена, што фарміраванне дадзенага вобраза абумоўлена культурным і сацыяльна-эканамічным становішчам Кітая, а таксама цеснай сувяззю з біяграфіяй пісьменніцы, што дазваляе адлюстраваць рэальныя і актуальныя праблемы, якія закранаюць грамадства Кітая часу сярэдзіны XX стагоддзя.

Ключавыя словы: Чжан Айлін; вобраз «новай» жанчыны Кітая; патрыятызм; пачуцці; розум.

THE IMAGE OF THE "NEW" WOMAN OF CHINA IN ZHANG AILING'S STORY "FEELINGS, REASON"

D.O. TREKALO (Minsk, MSLU)

The article reveals the concept of the "new" woman of China on the basis of Zhang Ailing's story "Feelings, reason". The formation of this image is conditioned by the cultural and socio-economic situation in China, as well as the close connection with the biography of the writer, which allows to reflect the real and topical problems affecting the society of China at the time of the mid-twentieth century.

Keywords: Zhang Ailing; the image of the "new" woman of China; patriotism; feelings; reason.

Чжан Айлін (张爱玲) (1920 – 1995) – пісьменніца, перакладчык, даследчык кітайскай літаратуры, належыць да выбітных прадстаўнікоў шанхайскага літаратурнага алімпі 1940-х гг. і эмігранцкай кітайскай літаратуры. Першую папулярнасць ёй прынеслі аповесці «Каханне, якое разбурае гарады» (1943 г.) і «Запіскі пра залаты замак» (1943 г.), а апублікаваны зборнік «Навелы» (1944 г.) толькі замацаваў яе статус літаратурнага генія [1].

Асноўны напрамак творчасці Чжан Айлін напоўнены духам векавых кітайскіх традыцый, якія перакрываюцца з сучаснымі павевамі культуры («Кайданы», «Сувязь даўжынёю ў паўжыцця», «Аповесці аб залатым замку»). Яе творчая спадчына адлюстроўвае сутнасць камуністычнага ладу КНР, актуальныя тагачасныя грамадскія праблемы, адной з якіх з'яўляецца саслоўнае і патрыярхальнае ўладкаванне традыцыйнага Кітая.

Сярод важных асаблівасцей жаночых вобразаў Чжан Айлін вылучаецца іх цесная сувязь з біяграфіяй пісьменніцы. Многія рысы характару і бытавыя сітуацыі, у якіх аказваюцца гераіні, не з'яўляюцца плёнам аўтарскай выдумкі, а адлюстроўваюць жыццёвы вопыт самой пісьменніцы або яе бліжэйшага акружэння. Абапіраючыся на рэальны вопыт, Чжан Айлін стварае вобраз «новай» жанчыны Кітая, які адлюстроўвае імкненні, жаданні і цяжкасці жаночай паловы грамадства. Мэтай дадзенага артыкула з'яўляецца выяўленне асаблівасцей мастацкага асэнсавання вобраза «новай» жанчыны ў аповесці Чжан Айлін «Пачуцці, розум» (1950).

Да адлюстравання вобраза «новай» жанчыны Кітая ў творчасці Чжан Айлін неаднаразова звярталіся такія рускамоўныя літаратуразнаўцы, як Ю.А.Купрыянава [1], А.В.Шатраўка, А.В.Кандраценка [2] і інш. Іх навуковыя

працы даюць магчымасць зразумець асаблівасці развіцця кітайскага традыцыйнага грамадства, у тым ліку у кантэксце яго змяненняў і перапляцення з новымі павевамі культуры, з пункту гледжання іх адлюстравання ў мастацкай літаратуры.

Як слушна адзначае даследчыца А.Ю. Анцыферава: «Пад вобразам новай жанчыны варта разумець моцную, гарманічную, жывую асобу для якой характэрна самастойнасць мыслення, рашучасць прапанаваць уласны альтэрнатывы варыянт грамадскага і асабістага жыццёўладкавання» [3]. Вобраз “новай” жанчыны актуальны не толькі ў кітайскім грамадстве пачатку 20-га стагоддзя, але і ў сучасным. Сведчаннем чаму з’яўляецца творчасць Мо Яня, Чжан Цзе, Дзінь Лін і Лу Вэньфу. Таму даследаванне акрэсленай тэмы дазваляе прасачыць тэндэнцыі мастацкага асэнсавання вобразу “новай” жанчыны ў прыгожым пісьменстве КНР у цэлым, выявіўшы пры гэтым спецыфіку мастацкага стылю Чжан Айлін і яе ролю ў развіцці кітайскай жаночай літаратуры.

Трагічны аповед «Пачуцці, розум» адлюстроўвае настрой не толькі самой пісьменніцы, але вялікай колькасці людзей, якія засталі перыяд вайны супраціўлення Японіі. Гэтая гісторыя, як і многія іншыя, напісаныя Чжан Айлін, заснавана на рэальных падзеях, а таму адлюстроўвае шэраг значных для грамадства праблем.

Цяжкія часы нараджаюць моцных людзей. Так можна сказаць і пра галоўную гераіню: маладая студэнтка-патрыётка Цзячжы па волі лёсу стала ўдзельніцай тайнай аперацыі, у ходзе рэалізацыі якой мелася на мэце забойства спадара І, “увасаблення зла” праяпонскай улады. Гісторыя пачалася з акцёрскага гуртка і жадання маладых людзей дапамагчы сваёй дзяржаве: студэнты стварылі таемную арганізацыю і галоўнай актрысай гэтай ужо сапраўднай п’есы стала Ван Цзячжы. Яна паўстала ў вобразе жонкі бізнесмена, якая беспклапотна жыла з мужам у Ганконгу і не занадта хвалявалася аб грамадска-палітычным становішчы Кітая.

Першае знаёмства спадара І і Цзячжы адбылося ў доме сямейства І за гульнёй у маджонг. Ужо з першых хвілін дзяўчына змагла звярнуць на сябе ўвагу спадара І. З тых часоў пачаліся іх таемныя сустрэчы, якія часцей за ўсё Цзячжы даводзілася чакаць тыднямі, няспынна хаваючыся ў страху, каб даць магчымасць агентам ліквідаваць здрадніка Кітая.

Аднак з цягам часу таемная арганізацыя згубіла частку фінансавай падтрымкі. Сябры з прычыны яе сувязі з праяпонскім кіраўніком сталі глядзець на яе па-іншаму: “У іх вачах стала чытацца нейкая цікаўнасць, нейкі незвычайны, злы інтарэс” [4]. Так Цзячжы засталася практычна без падтрымкі. Усё мінулае жыццё перастала мець для яе значэнне. Яна адчула пагарду і агіду да людзей, з якімі раней вучылася і засноўвала патрыятычнае таварыства. Адзіным, што здавалася ёй рэальным, была роля, якую яна выконвала са спадаром І. Такім чынам Чжан Айлін стварыла вобраз дзяўчыны, якая, кіруючыся высакароднымі мэтамі, сутыкаецца з праблемай вымушанасці перасягнуць праз свой гонар, свае жаданні і жаночую сутнасць. Усё гэта адбіваецца на душэўным стане гераіні. Грамадства спачатку падштурхоўвае яе да дзеянняў,

а потым ганіць і пакідае на волю лёсу, прымушаючы Цзячжы станавіцца новай версіяй сябе: той, што не баіцца цяжкасцей, адказнасці, самастойнасці, той, якая кіруецца логікай, хітрасцю і асцярожнасцю. Менавіта такія якасці фарміруюць вобраз “новай” жанчыны Кітая ў аповесці “Пачуцці, розум”.

Цзячжы, нягледзячы на частае грэблівае стаўленне да яе мужчыны, адсутнасць падтрымкі з боку сяброў, працягвала выконваць дадзеную ролю на працягу двух гадоў. За гэты час яна навучылася разумець спадара І, нават маніпуляваць ім. Аднак гэта місія суправаджалася пастаянным страхам быць заўважанай і расакрэчанай спадаром І. Паваротны момант наступіў, калі з Цзячжы зноў звязалася таемная арганізацыя. Дзяўчына завабіла спадара І ў ювелірную краму, дзе і планавалася адбыцца забойства. І менавіта ў той крытычны момант студэнтка ўсвядоміла свае шчырыя інтымныя пачуцці да спадара І, якія затуманілі ёй розум. Яна дала знак свайму спадарожніку і той усё зразумеў з першай секунды. На наступны дзень і таемная арганізацыя, і Цзячжы перастала існаваць.

Чжан Айлін па-майстэрску перадала ўвесь цяжар, што выпаў на долю юнай патрыётцы, выразіла ўвесь маральны боль і адчай, што ёй прыйшлося перажыць. Зыходзячы з вышэйакрэсленага, можна прыйсці да высновы, што вобраз “новай” жанчыны Кітая – гэта вобраз барацьбы не толькі са знешнім праблемамі, але і з унутраным светам асобы. Нават у самой назве аповесці “Пачуцці, розум” выражана відавочнае супрацьстаянне. Пачуцці ўзнікаюць хутчэй, чым праява свядомасці. У гэтым і ёсць спецыфіка вобразу “новай” жанчыны Кітая. Якой бы моцнай, рашучай, незалежнай ні станавілася б з часам жанчына, як бы стойка яна ні пераносіла ўсе нягоды, яна ўсё яшчэ знаходзіцца ў палоне пачуццяў. І часцей за ўсё менавіта гэтыя эмоцыі становяцца вернай дарогай да яе пагібелі.

СПІС ЛІТАРАТУРЫ

1. Купрыянава, Ю. А. Вобраз Новай жанчыны Кітая сярэдзіны ХХ стагоддзя ў творах Чжан Айлін / Ю. А. Купрыянава. – Веснік СПбДУ. Сяр. 13. 2014. Вып. 4. [Электронны рэсурс] – Рэжым доступу: <https://clck.ru/38xZeI>. – Дата доступу: 21.02.2024.
2. Шатраўка, А. В., Кандраценка А. В. Традыцыі і наватарства ў творчасці Чжан Айлін (на прыкладзе рамана «Каханне ў загінуўшым горадзе») / А.В. Шатраўка, А. В. Кандраценка – Веснік Амурскага дзяржаўнага ўніверсітэта, 2012. [Электронны рэсурс] – Рэжым доступу: <https://clck.ru/38xZZS>. – Дата доступу: 21.02.2024.
3. Анцыферава, А. Ю. «Новая жанчына»: Мастацкая выдумка і факт. Аблічны фемінізму на мяжы ХІХ-ХХ стст. / А. Ю. Анцыферава. – Часопіс Жанчына ў расійскім грамадстве, 2003. [Электронны рэсурс] – Рэжым доступу: <https://clck.ru/38xaAc>. – Дата доступу: 21.02.2024.
4. 张爱玲, 《色, 戒》 / Пераклад : А. Цярэшчанка – Сучасная літаратура Кітая, 2012. [Электронны рэсурс] – Рэжым доступу: <https://clck.ru/38xayA>. – Дата доступу: 21.02.2024.

Особенности национальной культуры проявляются во всех аспектах жизни, включая кулинарную культуру, которая является важной частью повседневной жизни. Гастрономические предпочтения отражают культурный код народа и открывают возможность погружения в лингвокультуру страны. Названия китайских блюд существенно отличаются от названий русских блюд не только по структуре и составу слов, но и по содержанию культурной информации, метафор и других значимых элементов. Это усложняет процесс перевода и требует особого подхода к переводу специфического лексического материала. В данной статье мы рассмотрим оптимальные модели перевода названий китайских блюд на русский язык, их номинации, а также выявим критерии перевода.

Ключевые слова. Блюдо, Китай, перевод, название, способ приготовления, основной продукт, номинации блюд, меню.

PECULIARITIES OF TRANSLATING THE NAMES OF CHINESE DISHES INTO RUSSIAN

D.V.Chura (Minsk, MSLU)

The peculiarities of national culture are manifested in all aspects of life, including culinary culture, which is an important part of everyday life. Gastronomic preferences reflect the cultural code of the people and open the possibility of immersion in the linguoculture of the country. The names of Chinese dishes differ significantly from the names of Russian dishes not only in the structure and composition of words, but also in the content of cultural information, metaphors and other significant elements. This complicates the translation process and requires a special approach to the translation of specific lexical material. In this article we will consider the optimal models of translating the names of Chinese dishes into Russian, their nominations, as well as identify the translation criteria.

Key words: Dish, China, translation, name, cooking method, main product, dish nomination, menu

Национальная кухня, как важная часть повседневной жизни, играет роль в передаче этнокультурных ценностей. Каждое блюдо представляет собой уникальный текст с особым смыслом и символикой, отражающим национальное мировоззрение.

Разнообразие вкусных блюд в Китае отражает богатство кулинарной культуры этой страны. Каждое китайское блюдо не только обладает уникальным вкусом, но и имеет особое название с глубоким значением [6, с. 7].

Всего выделяют несколько признаков в номинации китайских кушаний:

1. По основному продукту: 莲藕 ‘корень лотоса’
2. По способу приготовления: 炒面 ‘жареная лапша’
3. По характерному вкусу: 麻婆豆腐 ‘ма по тофу’
4. По культурному признаку: 元宵 ‘галушки’
5. По форме: 窝头 ‘пампушки из кукурузы’
6. По месту приготовления: 北京烤鸭 ‘утка по-пекински’ [2, с.97-99]

Очень важно учитывать номинации блюд при переводе названий с китайского на русский язык.